

Dr hab. Cezary Kuśnierz, prof. Ucz.

Opole, 29.10.2024

Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii

Politechnika Opolska

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Okana Oruç

„Tureckie, kurdyjskie i arabskie wzory kultury fizycznej a zachowania zdrowotne i poczucie koherencji studentów w Turcji”

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska została napisana pod kierunkiem naukowym Pana dr hab. Ryszarda Bartoszewicza prof. AWF we Wrocławiu. Podjęta w rozprawie tematyka pracy dotyczy szeroko pojętej kultury fizycznej, której wieloaspektowe badania są wciąż aktualne i niezbędne ze względu na towarzyszące nam przemiany społeczno-kulturowe.

Praca składa się z sześciu rozdziałów, które zostały poprzedzone wstępem. Rozdziały merytoryczne uzupełniają: piśmiennictwo, streszczenie w języku polskim i angielskim, praca liczy łącznie 133 strony. Układ treści rozprawy jest przejrzysty i zawiera wszystkie wymagane dla tego typu prac elementy.

Zasadniczą część rozprawy poprzedza wstęp, w którym Autor wprowadza czytelnika do problematyki pracy, podkreślając to, że zachowania zdrowotne stanowią kluczowy element wpływający na jakość życia.

W rozdziale I Doktorant definiuje pojęcia zdrowia, dokonując jednocześnie ich klasyfikacji. Rozwinięciem tych treści jest podrozdział 1.4, w którym Autor opisuje koncepcje zdrowia zaznaczając szerokie zastosowanie koncepcji salutogenetycznej Antonovskiego. Kolejne podrozdziały dostarczają wielu informacji dotyczących zróżnicowania kulturowego wpływającego na postrzeganie zdrowia, społecznych determinantów kształtujących ludzką świadomość oraz działań promocyjnych w wychowaniu dla przyszłości. W dalszej części rozprawy Autor opisuje zróżnicowanie kulturowe mieszkańców z uwzględnieniem grup etnicznych: Turków, Arabów i Kurdów, przedstawiając ich systemy wartości i postrzeganie zdrowia. Realizacja działań rządowych w Turcji dotycząca promocji zdrowia wskazuje na istotną rolę szkół wyższych, które realizują edukację zdrowotną, badania naukowe, wsparcie psychologiczne, promując w ten sposób zdrowy styl życia w społeczeństwie.

Treści teoretyczne zawarte w pierwszych rozdziałach są obszerne i wskazują na dobrą znajomość literatury przedmiotu, Doktorant w sposób usystematyzowany wprowadza czytelnika do tematyki pracy. Chciałbym jednak zauważyć, że rozwój kultury fizycznej jest procesem długotrwałym i badanie jego efektów na etapie studiów można było poprzedzić dodatkowymi informacjami opisującymi szkolne wychowanie fizyczne. Oddziaływanie na osobowość wychowanków podczas zajęć wychowania fizycznego może być czynnikiem decydującym o tym, czy młodzi ludzie znajdą ważny powód do uczestnictwa w kulturze fizycznej lub podjęcia studiów z tym związanych. Nasuwa się pytanie ile godzin lekcji wychowania fizycznego w tygodniu odbywają uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych? Czy oprócz tradycyjnych lekcji w system edukacji w Turcji, zawiera przedmioty teoretyczne związane z edukacją zdrowotną? Ciekawa był by również informacja dotycząca długości życia kobiet i mężczyzn w Turcji w odniesieniu do krajów europejskich. Na te pytania oczekuję odpowiedzi.

Rozdział II prezentuje założenia metodologiczne, gdzie Autor zastosował metodologię badań ilościowych oraz jakościowych. Celem dysertacji jest określenie specyfiki stanu zachowań zdrowotnych studentów w Turcji oraz próba wyjaśnienia znaczenia etnicznych wzorów kultury ciała dla ich kształtowania się. Przyjęty zamysł badawczy został uszczegółowiony w postaci siedmiu poprawnie postawionych pytań badawczych. Układ metodologiczny pracy w tym: dobór metod, technik i narzędzi badawczych uważam za prawidłowy i właściwie dobrany.

Rozdział III przedstawia wyniki badań, Doktorant opisuje szczegółowo zachowania zdrowotne respondentów przedstawiając prawidłowe nawyki żywieniowe, praktyki zdrowotne, zachowania profilaktyczne oraz pozytywne nastawienie psychiczne. Analiza wyników przedstawiona jest z uwzględnieniem zróżnicowania płciowego, środowiskowego oraz etnicznego. W dalszej części rozprawy Autor analizuje wyniki dotyczące poczucia koherencji – orientacji życiowej, która istotnie wpływa na stan zdrowia. Podkreśla to, że u badanych osób pochodzących ze środowiska wiejskiego poziom poczucia koherencji jest wyraźnie niższy niż u badanych ze środowisk miejskich. Analiza grup etnicznych wykazała najwyższy poziom poczucia koherencji w środowisku studentów arabskich. Kolejnym elementem poddanym analizie była aktywność fizyczna studentów badana w aspekcie ilościowym, uwzględniając formy udziału indywidualne jak i zorganizowane. Wyniki wskazują na dominację mężczyzn oraz najniższy poziom aktywności fizycznej kobiet z kurdyjskich kręgów kulturowych.

Rozdział IV zawiera relację z wywiadów przeprowadzonych z respondentami (38 osób), stanowią one cenne informacje opisujące szczegółowo badanych studentów. Opis wskazuje na duże zróżnicowanie społeczno-kulturowe respondentów i aspiracje życiowe, które wpłynęły na podjęcie studiów i rozwój własnej kultury fizycznej.

W rozdziale V Doktorant przeprowadził dyskusję dotyczącą zachowań zdrowotnych studentów z różnych środowisk etnicznych Turcji w odniesieniu do innych autorów. Porównując wyniki opisuje ogólne trendy panujące w Turcji i wskazuje implikacje dla zdrowia publicznego. Wielowątkowy sposób przeprowadzenia dyskusji świadczy o dużej wiedzy Doktoranta w zakresie podjętej tematyki rozprawy jak i dojrzałości naukowej.

W rozdziale VI Autor dokonał podsumowania wyników badań i sformułował zasadne wnioski stanowiące odpowiedzi na postawione wcześniej pytania badawcze. Wnioskowanie przeprowadza bardzo szczegółowo w odniesieniu do badanych zagadnień.

Uzupełnieniem rozdziałów merytorycznych jest piśmiennictwo na które składają się 123 pozycje w tym 4 w języku polskim i 119 w języku angielskim.

Podsumowanie

Kultura fizyczna młodzieży akademickiej w Polsce stanowi obszar zainteresowań wielu badaczy. Ich działalność jest ukierunkowana przede wszystkim na poznanie stylu życia studentów oraz uczestnictwo w różnych formach aktywności ruchowej. Recenzowana rozprawa doktorska poszerza tą wiedzę o badania przeprowadzone w Turcji. Odmienność kulturowa tego kraju jak i specyficzna struktura społeczna, zawierająca różne grupy etniczne stanowi dla nas cenne informacje i wzbogaca nasz stan wiedzy. Podsumowując, stwierdzam, że przedłożona mi do recenzji rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 179 ust.1 ustawy z dnia 03.07. 2018r., Dz.U z 2018r., poz.1669 Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19.01.2018 i oceniam ją pozytywnie. Praca z całą pewnością zawiera treści nowe i oryginalne, wnosząc tym samym wkład w rozwój nauk o kulturze fizycznej.

Wnioskuje do Rady Kolegium Naukowego AWF we Wrocławiu o dopuszczenie mgr Okana Oruc do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Dr hab. Cezary Kuśnierz
prof. Politechniki Opolskiej